

*Torshälla Nyby Historiska Sällskap & Jubileumsutställningens Vänner
i samarbete med S:t Olofs Gille*

STORMÄNNENS REKARNE

UNDER FORNTID OCH MEDELTID
SAMT
WÄSBY, VÄSBYHOLM & MÄLARBADEN

*I Torshälla stads Rådhusal hänger två monumentalmålningar med historiska motiv av
Uno Stallarholm, Midvinterblot och Våren. Midvinterblot är avbildad ovan.*

Författare Rolf Forssell och Benny Flodin

baserat på

vår lokalhistoriker Thomas Gustafssons forskning om Rekarnes historia och
arkivmaterial framtaget av f.d. lantmätaren Kenneth Engvall
samt bilder ur, de nya ägarna till Wäsby Herrgård och Väsbyholm,
familjen Skoogs samlingar

Innehåll

FÖRORD.....	3
STORMÄNNENS REKARNE.....	4
ÖVERHÖGHETSPRINCIPEN – DEN FÖRKISTNA TIDENS MAKTSTRUKTUR	4
REKARNE	6
REKARNES MAKTCENTRA	6
EXEMPEL PÅ STORMANNAÄGANDE I TORSHÄLLA/ESKILSTUNA-OMRÅDET	7
BIRGER JARLS SLÄKT VAR DOMINERANDE JORD- ÄGARE I REKARNE PÅ 1100-, 1200- OCH 1300-TALEN	7
RIKSRÅDENS SÄTEN I VÄSTRA REKARNE	9
STORGODSEN I ÖSTRA REKARNE	10
WÄSBY OCH I VÄSBYVIKEN NÄRBELÄGNA GARN/ÖSTERBY	11
Garn/Österby frälsegårds historia	12
Wäsby frälsegårds historia	13
Wäsby blir Säteri	14
WÄSBY OCH MÄLARBADENS HISTORIA 1898-2017	17
AB MÄLARBADEN OCH VÄSBYHOLM (WÄSBY SÄTERI) FÖRE OCH UNDER ANDRA VÄRLDSKRIGET	18
MÄLARBADEN FÖRE ANDRA VÄRLDSKRIGET	20
WÄSBY, VÄSBYHOLMS SÄTERI OCH MÄLARBADEN EFTER ANDRA VÄRLDSKRIGET	23
WÄSBY (Väsbyholms) Herrgård	23
Väsbyholms Gård (med säteriet)	23
Bildkavalkad av Wäsby herrgård idag	25
MÄLARBADEN EFTER KRIGET	26

De flesta bilder och kartor i skriften är, om inte annat anges, hämtade ur Torshälla lokalhistorikers bildarkiv (med originalen hos S:t Olofs Gille), Industriarkivet i Eskilstuna, Wikipedia och ur våra lokalhistorikers tidigare material. De aktuella fotografierna är från familjen Annica och Patrik Skoogs privata arkiv eller tagna av författarna till publikationen.

Layout: Haze n' Laze – Art & Design Studio

Tryck: Östertälje tryckeri

STORMÄNNENS REKARNE

WÄSBY, WÄSBYHOLM och MÄLARBADEN i sina historiska och regionala sammanhang

FÖRORD

Vid sekelskiftet 1800-1900 skapade Stockholms elit Saltsjöbaden och Djursholm, Göteborgarnas Långedrag och Särö. Norrköpings textilbaroner byggde Arkösund och Eskilstunas fabriker Mälarmälarbaden. Järnvägar drogs ut till de nyskapade paradisen. AB Mälarmälarbaden bildades 1898 och från Wäsbyholms säteri köpte bolaget halvön norr om herrgården och förlängde järnvägen från Nyby bruk ut till Mälarmälarbaden.

Denna, vår sjunde publikation inför Torshällas 700-årsjubileum 2017, är finansierad av dagens ägare till Wäsbyholms herrgård, paret Annica och Patrik Skoog.

Vårt upplägg av trycksaken har blivit tredelat: vi skildrar Wäsby frälsegårds och säteriets historia, tillkomsten av villasamhället Mälarmälarbaden med dess utveckling på 1900-talet samt sätter in Wäsby i sitt lokalthistoriska sammanhang som en av Rekarnebygdens "stormannagårdar".

Baserat på vår lokalthistoriker Thomas Gustavssons forskning har vi skildrat vår bygds, Rekarne, framväxt och administration ända från 500-talet genom vikinga-, vikinga- och medeltid. Vi belyser hednatidens organisation med Uppsala öd och kungens stöddepunkter i de ca 50 husabyarna. Vi visar hur skeppslag, senare tingslag utvecklas till häradar och från kristendomens införande vid slutet av 1000-talet hur socknar så småningom började växa fram. Vi redogör för hur de ca 10-15 stormannaätterna helt dominerade jordägandet i

Rekarne och utnyttjandet av vattenkraften till sädeskvarnar och hammare.

Ett ovärderligt bidrag med ägarlängder och kartor, över Wäsby, Wäsbyholm och Mälarmälarbaden och hur AB Mälarmälarbaden avstyckade tomter för byggandet av exklusiva sommarvillor har vi erhållit av f.d. Lantmätaren Kenneth Engvall.

Vi har kryddat framställningen med några spännande livsöden, som hur Wäsbys högadliga ägare på 1500-talet, Claes Bielke, drabbades av hertig Karls hämnd (Kung Karl IX).

Inom synhåll från Wäsbyholms herrgård ligger Österby. Österby ägdes på 1400-talets första hälft av Esbjörn Blåpanna, nämnd redan i vår skrift "När då var nu". Esbjörns livsöde har vi skildrat liksom hur Bo Jons-son Grip slog ihjäl godset Strands ägare i Storkyrkan i Stockholm. Strand i Jäder med Fiholm, Sundbyholm med flera underlydande gårdar beskrivs också.

Vi är övertygade om att du får en nöjsam läsning!

Rekarne med Hjälmaren i sydväst och Mälaren i norr

Socknar i Västerrekarne härad

Fors, Gillberga, Lista, RåbyRekarne, Torshälla, Tumbo, Västermo, Öja

Socknar i Österrekarne härad

Barva, Hammarby, Husby-Rekarne, Jäder, Kjula, Kloster, Näshulta, Stenkvista, Sundby, Vallby, Årila

STORMÄNNENS REKARNE

Wäsby, Wäsbyholm och Mälarbaden i sina historiska och regionala sammanhang

Ån som flyter genom Eskilstuna och Torshälla, Nerie å, är gräns mellan Västra och Östra Rekarne. Mycket av Rekarnebygdens bördiga slätter steg upp ur havet under perioden 300-1000 e.Kr. Folk flyttade hit och den bördiga marken delades upp mellan kungen och stormännen.

Det som gjorde Rekarnebygden viktig för hela Sveriges tidiga historia är att ån var den enda förbindelsen mellan två av Sveriges fyra största sjöar, alltså Mälaren och Hjälmaren. Rekarne ligger på gränsen mellan Götaland och Svealand. Vem som styrde här måste ha haft stor betydelse.

I vår skrift "STADEN VID FORSEN" redogör vi för att ingenstans i Sverige ligger fornborgarna så tätt som längs farleden mellan Mälaren och Hjälmaren. Genom kol-14 metoden har forskare fastställt att de flesta borgar härstammar från 500-talet e.Kr.

En rik och militärt stark elit växte fram i den yngre järnålderns Norden, så även här.

Organisationen med skeppslag (se faktaruta) tyder på att kungamakten var stark redan före vikingatiden. För att bygga och bemanna långskepp krävdes en omfattande organisation, s.k. skeppslag.

Rekarne var delat i fyra skeppslag knutna till de fyra husabyarna Öja, Tumbo, Husby-Rekarne och Jäder. Det som senare blev Stora Sundby i Öja var "på vikingatiden" en del av husabyn i Öja. Husabyn i Tumbo omfattade förutom själva husabyn vid kyrkan, Garn, Österby och resten av socknens norra del längs Mälarens stränder. Husabyn i Jäder omfattade Strand, Idö och även Fiholm och Kinglöt m.m. som unionsdrottning Margareta köpte 1402. Varje husaby skulle utrusta ett långskepp.

ÖVERHÖGHETSPRINCIPEN - DEN FÖRKRISTNA TIDENS MAKTSTRUKTUR

Kungen och de ledande stormannasläkterna upprätthöll en tydlig maktindelning:

Rekarnebygden torde ha varit relaterad till Uppsala och var en del av Uppsala öd.

1. Uppsala öd är ett samlingsnamn på de jordagods som anslagits till sveakungars försörjning och hovhållning under förkristen tid. Kungen fick använda avkastningen från Uppsala öd efter eget behag, men han fick inte göra någonting som minskade godsets omfattning eller dess avkastning.

Uppsala öd var ett komplex av geografiskt spridda jordegendomar, bestående av kungsgårdar med ett antal omkringliggande mindre brukningsenheter (gårdar, torp). En särställning bland kungsgårdarna har tillskrivits de så kallade husabyarna. **Husbyar** eller **husabyar** var uppboordscentra för kungamakten fram till den tidiga medeltiden i Sverige, Norge och Danmark. Härskarens fogdar "huskarlar" skötte skatteuppbörden från kungens ca 50 husabyar/kungsgårdar i landet.

2. Skeppslagen var den marina indelningen av Sveriges kustland under medeltiden.

Skeppslagen har givit namn till Roden som från 1400-talet kallas Roslagen (1493 Rodzlagen), vilket kommer från orden Roden och skeppslag. Skeppslagen var alltså motsvarigheten till folklandens hundare (vikinga- och medeltidens landskapsindelning i distrikt). Ett skeppslag skulle svara för ett skepp, dess bemanning (cirka 25 personer), utrustning och proviant vid krigstillstånd. Närkes långskepp låg för ankar vid Arboga eftersom Hjälmaren var grund och svårseglad.

3. Ledung var en medeltida militär term för krigståg främst till sjöss, och en lagstiftning om värnplikt och ledungsskatter. Ledungsordningen tillämpades i de tre nordiska rikena. I Sverige är den känd genom omnämnanden i vissa av landskapslagarna och indirekta referenser i det medeltida skattesystemet. Organisationen omfattade två huvuduppgifter, krigsledung eller "utrodd" och kustbevakning.

Ledungen syftade till att ställa till konungens förfogande en folklig krigsstyrka gentemot andra riken eller emot vikingar och sjörövar. Ledungen skilde sig dels från bondehärer och uppbåd man ur huse som kunde tillgripas till rikets försvar,

dels från konungens hirdmän (en härskares personliga skara krigare eller huskarlar). Varje år hade kungen rätt att i viss ordning buda ut ledung. Den storman som ensam förmådde utrusta ett ledungsskepp åtnjöt enligt vissa lagstadganden särskilda förmåner. Redan inom ledungsordningen kan man alltså se begynnelsen till bildandet av ett **frälse** (frälst från skatt).

Ledungsskyldigheten utgick i vissa landskap efter härad eller hundare, i andra efter skeppslag (som i många fall senare blev tingslag). Dessa enheter utrustade var och en ett visst antal skepp.

”ÖVERHÖGHETSVÄLDET”

byggde på en tydlig maktdelning mellan härskaren/kungen och stormannaätterna.

- Kungen-kronan-asatempel i Uppsala, ”Uppsala öd”, ägde ca en tredjedel av landets åkermark och allmänningar.
- Stormännen ägde marken mitt i socknen redan på asatiden. När landet kristnades donerade stormännen till kyrkan vanligen var sitt större gods mitt i socknen och flyttade själv längre ut till något angränsande vat-

tendrag med ängar där hästarna kunde gå och beta.

- På den längre bort belägna och sämre marken fick de vanliga bönderna hållas. När befolkningen kring Mälaren växte under vikingatidens senare del började man också odla på allmänningarna. Nyodlingarna fortsatte under 1500-talets Vasatid då många nya torp kompletterade de äldre byarna.

Krigare på 1000-talet då vikingatiden övergick i medeltiden

Bilden skulle kunna illustrera ett skeppslag krigare under en Ledung, dvs. ett krigståg till sjöss

Kronogods var utspridda över hela Rekarne och även i flera härader runt Mälarfjärdarna Galten och Blacken. Medeltidsexperterna har upptäckt skriftliga belägg för att Horn, Vikhus, Tidö, Almö och Lindö, norr om Torshälla, också var en del av ett större kronogods som sträckte sig längs norra Mälarstranden ända fram till Västerås utkanter. Ägorna omfattade större delen av

Rytterne, Säby m.fl. på andra sidan Tumbo och Kvicksund.

I samband med kristendomens införande i skiftet mellan 1000-talet och 1100-talet började stormännen dela upp de gamla kronogods mellan sig och den nya kyrkan. På så vis kunde de redan i detta livet njuta frukterna av sitt kristna liv.

Garn/ÖSTERBY och del av Mälarbaden söder om Blacken och bl.a. VIKHUS & TIDÖ SLOTT i norr

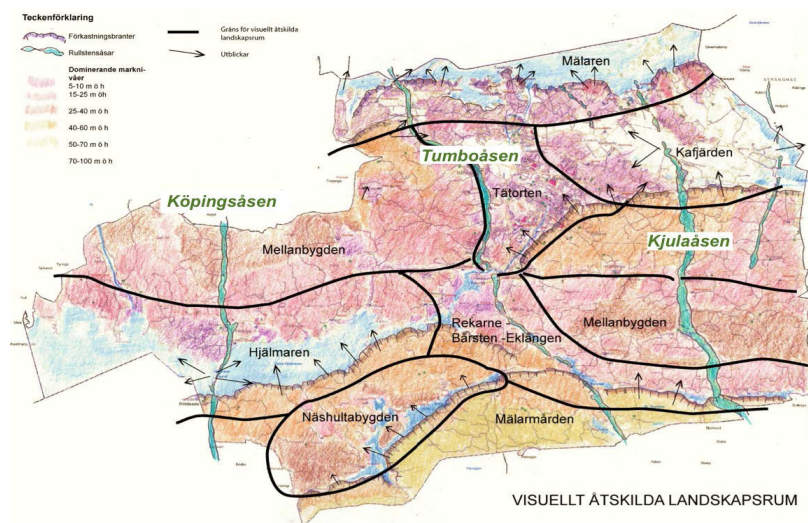
REKARNE

Rekarne var en bygd i nordvästra Södermanland som idag utgörs av Eskilstuna kommun plus västra delen av Sörmland (idag Västmanlands län) som ju gränsar direkt mot Närke. Geografiskt brukar Rekarne delas in i Östra och Västra Rekarne. Namnet syftar på de många rullstensåsarna, "rekarna" i området (se omslagsbild).

Västerrekarne härad omfattade på medeltiden landskapet Sörmlands nordvästligaste del och låg i huvudsak mellan östra Hjälmaren och västra Mälaren

med gräns direkt mot Närke och mot öster av Nerieån (Torshälla- och Eskilstunaån som i söder övergår i Hyndevadsström). Hjälmare kanal går genom västra delen av Västerrekarne.

Österrekarne härad omfattade trakten öster och söder om Nerieån, den nordvästra delen av Södermanlands län. Häradet har bara en stor rullstensås från Årila över Kjula och Jäder till Sundbyholm. I nordost skjuter mälarmviken Sörfjärden in och avgränsar området mot öster.

De tre rullstensåsarna "Rekarne" genom Västra och Östra Rekarne med Hjälmaren i sydväst och Mälaren i norr. Karta ur Ecocoms Lanskapsanalys, Eskilstuna kommun.

REKARNES MAKTCENTRA (SE KARTAN SID 8)

Husby-Rekarne var Rekarnebronsålderscentrum och omfattade socknens norra del längs ån inkl. Rossvik och Hållsta.

Bronsålderscentrat, som låg i Husbyn i Husby-Rekarne, flyttades till Tuna (på Slottsbacken i dagens Eskilstuna). Kanske gjordes flytten redan på 600-talet. Från Tuna flyttades bygdens maktcentrum i slutet av 1100-talet eller senast i början av 1200-talet till Husberget i dagens Torshälla. Därifrån styrdes hela nordvästra Sörmland. (Se sid 5 i Holmens 900-åriga historia).

Vid den tiden hade kronan övergivit systemet med husabyar så därför finns ingen husaby i Torshälla utan bara ett "husaberg". Ordet "hus" i sammanhanget kom-

mer sig av att där fanns en särskilt slags byggnad där man kunde förvara skatter, t.ex. spannmål.

Dessutom fanns ytterligare en gammal tunaby i Rekarne, nämligen den på Tumboåsen vid Tumbo och Kvicksund:

Tumbo hette förr Tunbo härads socken och är exempel på att socknen fått namn efter tunabyn i socknens mitt. På vikingatiden har tunabyn ersatts av en så kallad husaby, vilket förklarar att gården idag kallas för Husaby. Både tuna- och husabyar anses vara delar av centralmaktens, kungens-kronans-asatemplets lokala förvaltning.

Tack vare sitt strategiska läge vid sundet mellan Mälarfjärdarna Galten och Blacken och vid den nord-sydliga rullstensåsen som löper rakt norrut mot järnbärrlandet Bergslagen kunde den som kontrollerade trafiken där ta tull av förbipasserande köpmän och deras skepp vilka redan på 500-talet var lastade med det värdefulla järnet.

Arkeologen David Damell m.fl. har funnit rester av en möjlig tullstation belägen på åsen nedanför den gamla tunabyn (se boken om Tumbo). När maktens centrum flyttades till Torshälla hade husabyn i Tumbo spelat ut sin roll för kronans lokala förvaltning.

EXEMPEL PÅ STORMANNAÄGANDE I TORSHÄLLA/ESKILSTUNA-OMRÅDET

Även Torshälla var tidigt föremål för kungamaktens intresse. Fornborgen på Ängsholmen och de andra medeltida på Nyby- och Husberget tyder på att man velat skydda åns utlopp.

När man första gången stöter på skriftliga uppgifter (från 1200-talet) om ägandet av marken på båda sidorna om ån så visar det sig att det mesta tillhörde stormän som var arvingar till bröderna jarl Birger brosa och jarl Karl döve och till deras brorson Birger jarl, se karta på sid. 8.

På grund av avsaknad av skriftlig dokumentation går det inte att exakt fastställa hur de förvärvat detta mycket stora sammanhängande landområde som sträcker sig långt upp längs ån ända till Rekarne ur-gamla centrum vid Husby-Rekarne kyrka via bl.a. Närsjö, Rossvik och Gillberga.

Låt oss därför gå tillbaka till vikingatidens slut på mitten av 1000-talet. Då regerade den Stenkilska ätten fram till 1120. De Stenkilska kungarna kontrollerade Uppsala

öds olika kronogods som även omfattade större delen av Rekarne.

Efter de stenkilska kungarna växlade de Sverkerska och Erikska ätterna som regenter fram till att Birger jarl runt 1250 konsoliderade makten för sig och sina ättlingar. Birger jarl, hans far Magnus Minnessköld och hans farbröder jarlarna Birger brosa och Karl döve gifte in sig i kungafamiljerna.

Birger jarls far var gift med Ingrid Ylva av Stenkilsätten, farbrodern jarl Birger brosa var gift med den svenska änkedrottningen Birgitta, änka efter kung Magnus Henriksen. Birgitta var norsk prinsessa. Birger jarl själv var gift med kung Erik Eriksson "den läspe och haltes" syster Ingeborg.

Det är uppenbart att betydande delar av släktens markinnehav kom genom giftermål och arv. Vi vet dock att Birger jarl, då han i slaget vid Herrevadsbro 1251 slutligen krossade allt motstånd, slog ihjäl sina besegrade motståndare och lade beslag på deras mark.

DET VIKINGATIDA STORGODSET RUNT TORSHÄLLA

På vikingatiden bör Torshällaområdet varit centrum för ett storgods kring åns mynning som omfattat bland annat Nyby/Bjällersta, Roxnäs, Garn-Österby, Wäsby, Söderby, Torpa och Ängsholmen (se kartorna på sid 8 och 11). Huvudgården torde ha varit Bjällersta som senare blev prästgård, troligen donerad till kyrkan av jarl Birger brosa på slutet av 1100-talet. Möjligen fanns centrum för den tidens Torshälla öster om ån nära Husberget.

Byarna här hette Säby och Hallspånga. Viggeby och Kråketorp räknades också till denna del och dessa gårdar ägdes på 1300-talet av ättlingar till jarl Birger brosa, marsken Karl Ulfsson Sparre av Tofta liksom senare hans arvingar kung Karl Knutsson Bonde, Sten Sture den äldre och kung Gustav Vasa. Marsken Karl Ulfsson Sparre av Tofta ägde också Ridön, liksom flera gårdar längs Mälarens norra strand i Irsta socken vid Västerås nuvarande flygplats.

Ett annat möjligt alternativ är, att en föregångare till Nyby gård i Nybyparken, senare troligen kallad Grafs gård, kanske var det vikingatida storgodsets sätesgård.

Birger brosa

ÄGANDET PÅ MEDELTIDEN RUNT DAGENS ESKILSTUNA

Den Stenkilska kungaätten torde på 1000-talet ha ägt det mesta av marken på både den östra och västra sidan av Nerieån. Fors var då troligen den lokala huvudgården för kronans eller kungaättens godsintehav i Rekarne.

Det är väl känt att Birger jarl på 1200-talets mitt ägde södra stadsdelen i dagens Eskilstuna och att hans son kung Magnus Ladulås ägde all mark väster om Eskilstunaån, dvs. nuvarande centrum i Eskilstuna inklusive Nyfors samt mark i Gultbrunn.

Jarlen Birger brosa donerade på 1170-talet halva Gillberga socken samt Borsökna och Hyndevad till Riseberga kloster. Han donerade också stora landområden i nuvarande Eskilstuna till johanniterklostret där. Donationen omfattade hela marken i det som idag kallas stadsdelen Norr och större delen av Östermalm.

År 1290 bytte kung Magnus Ladulås (jarl Birger brosas brorson) till sig Harsta och Skäcklinge utanför Torshälla från johanniterklostret i dagens Eskilstuna.

BIRGER JARLS SLÄKT VAR DOMINERANDE JORDÄGARE I REKARNE PÅ 1100-, 1200- OCH 1300-TALEN

Birger jarl

Birger jarl och hans farbröder, jarlarna Birger brosa och Karl döve, äger gårdar och mark längs Nerie å och en stor del av Rekarne.

Jarlen Karl döve tros ha ägt marken öster om ån = Fors storgods i Fors socken senare ägt av Birger jarls son kung Magnus Ladulås. Birger brosas ägor låg främst väster om Nerie å.

Även deras bror, Birger jarls far, stormannen Magnus Minnesköld ägde mark längs Närje å. Han var gift med Ingrid av den Stenkiiska ätten vilken förde med sig mark som arv på bägge sidor av ån samt i resten av Rekarne.

Birger jarls farbröder jarlarna Birger brosa och Karl döve skapade redan på 1100-talet släktens dominerande jordägande, inte bara i Rekarne utan även norr om Mälaren från Horn, Vikhus, Tidö till Ångsö. På södra Mälarstranden från Garmlandets Husby och Öst-

erby till hela Torshälla och i östra Rekarne Ostra och Sundby samt efter Sörfjärden Fiholm och Strand. Dessutom ägde de centrala Eskilstuna (Tuna) och båda sidorna av Nerie å från Hjälmarens till Skogstorp.

De blåmarkerade områden på kartan (markerade av vår lokalhistoriker Thomas Gustafsson) ska illustrera släktens jordegendomar ungefär vid den tid som Torshälla blev stad 1317.

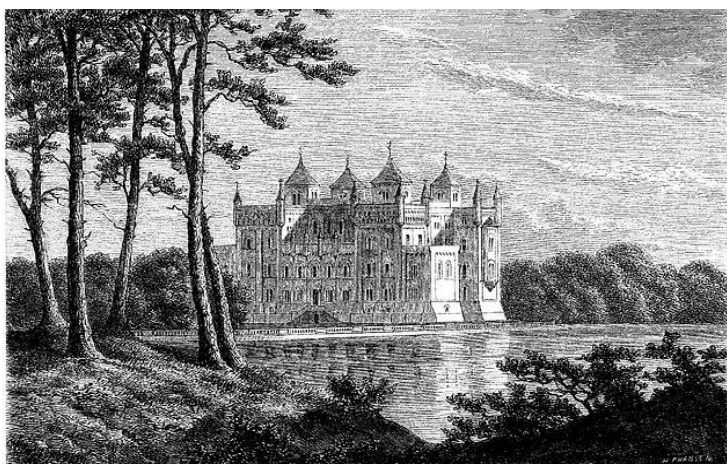
Cistercienserbröderna vid klostret i Sigtuna var även aktiva i Rekarne. Deras primära uppgift här var att odla ödemarken och skogarna mellan Julita och Hjälmarensund.

I ett skriftligt belägg från 1170-talet vet vi att kung Knut Eriksson bytte bort sin kungsgård i Julita, skogen Edet och hammaren vid Hjälmarensund till dessa cisterciensermunkar.

RIKSRÅDENS SÄTEN I VÄSTRA REKARNE

Dagens Stora Sundby och Rossvik var bägge, till och från, sätesgårdar för några av landets yppersta elit=riksråd. Godsen ligger nära varandra, Sundby på

norra stranden av östra Hjälmaren vid Hjälmarensund och Rossvik på dess södra strand nära Hyndevad ca 10 km SV om Eskilstuna.

Stora Sundby.

STORA SUNDBY

På slutet av 1300-talet ägde Ulf Jonsson av den mäktiga släkten Aspenäs (ättlingar efter jarlen Karl döve) Salsta, Järshammar och "sundaby" (dagens Stora Sundby). Då var det bara en by vid Hjälmarensund.

Ulf bodde inte där utan i Östergötland. I stället var det hans son och arvinge Lars Ulfsson som flyttade till Sundby som då blev en högfrälse sätesgård.

Det gamla slottet byggt av Lars Siggesson Sparre på 1500-talet ersattes av dagens "sagoslott" i mitten på 1800-talet av greve Carl De Geer

Lars Ulfsson tillträdde även befattningen som västra Rekarne häradshövding i slutet av 1300-talet. Rossvik ägdes 1409–1438 av Nils Gustavsson, riddare och riksråd. Nils övertog även Garn/Österby, mellan Väsbyviken och Kvicksund, då han tog hand om Esbjörn Blåpanna och hans hustru på ålderns höst. Där bodde han också de sista åren av sitt liv.

Under den långa perioden 1454 till 1882 gick Rossvik i arv från far till son eller dotter inom ätterna Kagge, Vinge och Sparre. Släkten Sparre från 1533 ända till 1800-talets senare del. Först år 1882 förvärvades Rossvik genom köp. 1889 till 1900 ägdes Rossvik av Theofron Munkteall den yngre. Släkten Sparre af Rossvik vann sin riksberömmelse då Lars Siggesson Sparre

av Rossvik och hans bror tillsammans med Gustav (Eriksson) Vasa satt som gisslan i Danmark.

Då Gustav Vasa blev kung gjorde han sin trogna följeslagare till riksråd och hövitsman på Örebro slott med hela Närke och delar av västra Rekarne som förläning. Det var Lars Siggesson Sparre som byggde stenhuset i Stora Sundby åren 1546–1550.

Stora Sundby hade han ärvt av sin mor som var arvinge via ett antal släktled till Lars Ulfsson (Aspenäs). Lars sonson Bengt Göransson Sparre av Rossvik var gift med Kristina Bååt, syster till Axel Oxenstiernas hustru Anna Åkesdotter Bååt på Tidö. Bengt Göransson Sparre förvärvade vårt Wäsby från Penningby på 1570-talet.

STORGODSEN I ÖSTRA REKARNE

Bland storgods i östra Rekarne som bör nämnas märks Ostra och Strand. Ostra var en urgammal kungsgård och ett storgods av betydande vikt. 1229 utkämpades där ett slag som kung Erik Eriksson förlorar. Han flyr till Danmark men återinsätts som kung 1234. En ung Birger deltar i slaget på kungens sida och blir rikets jarl 1248.

Ostra omfattade bland annat dagens Sundbyholm, som förr hette Sundby och var en by med kronans landbor på. Hertigarna Magnus och Håkan (barnbarn till Birger jarl) pantsatte 1372 storgodset till Esbjörn Blåpanna på Garn/Österby för att kunna lösa kung Magnus Eriksson ur fångenskapen efter kungens nederlag mot Mecklenburgarna.

Ostra övertogs på tveksamt sätt av drotsen Bo Jonsson Grip som 1386 pantsatte godset hos Strängnäs biskop.

Av de gårdar som tillhörde det vikingatida storgodset Ostra hamnade flera hos johanniterklostret i dagens Eskilstuna eller domkyrkan i Strängnäs.

Sundbyholms slott idag

Sundbyholms klostergoods ägdes av Eskilstuna johanniterkloster under medeltiden. Efter reformationen 1527 indrogs egendomen till kronan och blev kungsgård. Hertig Karls "elskelige" frilösson Riksamiralen Carl Carlsson

Gyllenhielm fick egendomen i donation 1627. Under hans tid uppfördes en ny huvudbyggnad. Gyllenhielm inrättade 1629 med egna pengar en skola, vilken anses vara Sveriges första folkskola

Även Strand har en spännande historia. Fiholm, i Jäders socken, omnämns som en del av det forna storgodset Strand vilket den barnlösa drottning Katarina Sunedotter (änka efter kung Erik Eriksson den läspe och halte) år 1250 testamenterade till "herr Röriks barn". Herr Rörik omnämns även i historieskrivningen om Stora Sundby vid Hjälmarsund.

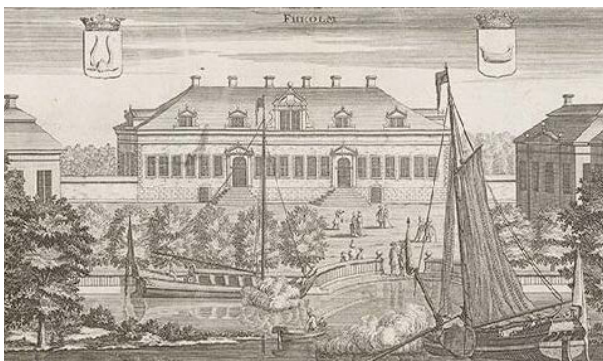
Drotsen Bo Jonsson Grip var även inblandad i Strand och sägs personligen ha mördat Strands ägare i Storkyrkan i Stockholm. Runt 1401 köper unionsdrottningen Margareta delar av det forna storgodset Strand. I köpet ingår bland andra gårdarna Kinglöt, Fiholm, Norholm, Snopptorp, och Grönsta i närheten av dagens Eskilstuna. De flesta av gårdarna skänkte hon till johanniterklostret där, men Fiholm fick hennes efterträdare kung

Erik av Pommern ärva och senare hans arvingar av släkten Tott.

År 1562 erhöi riksrådet Gabriel Kristiernson Oxenstierna Fiholm som förläning av kung Erik XIV.

Fiholm i Jäder blev en huvudgård på 1600-talet då Axel Oxenstierna satsade på godset. Namnet Fiholm betyder "fäholmen", alltså en holme där kreaturen på vikingatiden gick på sommarbete. Landhöjningen ändrade på det.

När Axel Oxenstierna år 1617 ärvde Fiholm, planerade han att uppföra ett slott. Han anlät bland annat Nicodemus Tessin den äldre och två ståtliga flygelbyggnader i fransk-holländsk renässansstil byggdes och stod färdiga 1642.

Själva huvudbyggnaden ritades 1642 av den franske arkitekten Simon de la Vallée i holländsk renässansstil, men den blev aldrig uppförd.

En bidragande orsak kan ha varit att Simon de la Vallée hastigt avled 1642 efter att ha blivit nedstucken av överste Erik Oxenstierna

Fiholms slottsritning enligt Suecia-verket

WÄSBY OCH I VÄSBYVIKEN NÄRBELÄGNA GARN/ÖSTERBY

Gårdarna Wäsby och Garn-Österby tillhörde på vikingatiden ett storgods på södra sidan av Mälaren. På 1300-talet ägde arvingarna till jarl Birger Brosa all mark norr om Torshälla. Släkterna benämndes då Ama och Aspenäs. Det vikingatida godset torde även ha

omfattat marken norr om Nyby/Bjällersta, alltså bl.a. Roxnäs, Söderby, Torpa och Ängsholmen. (Se karta). Det är arvingar till jarlen Birger Brosa, som äger marken väster om ån, och Birger Brosas bror jarlen Karl döve, som äger marken öster om ån vid Torshälla.

TORSHÄLLAÅNS STRÄCKNING TILL HJÄLMAREN OCH NÄRKE BLIR ALLT VIKTI- GARE SOM HANDELSLED

Fornborgen vid Ängsholmen som är en av de äldsta i Sverige (från Kr. f.) är i bruk till 1600-talet. Se den stora borgsymbolen på Ängsholmen.

Man förmodar att borgarna förutom till försvar också är maktcentra med bosättning varifrån handel, kult och produktion styrs.

Notera också att platsen på Husberget vid bron (Hallspånga) där fogdeborgen senare byggdes har markerats som Vikingaby år 1000 e. Kr.

Fornborg Enstaka grav 10 gravar

Runsten Vikingatid-by Vikingatid-bygd

Vikingabönderna på ön Hallspånga och i Säby kan nu dessutom livnära sig på handel och omlastning som blir början till Torshällas näringsliv.

Följer vi stränderna österut från Torshälla så hittar vi Säby, Viggeby och Kråketorp. Även de har tillhört arvingar till Birger jarls ätt, släkten Sparre av Tofta.

TORSHÄLLA ÅR 1000 e. Kr.

Ännu några kilometer österut låg kungsgården Ostra med bl.a. Sundbyholm. Ostra, som kungarna Magnus och Håkan (barnbarn till Birger jarl) 1362 pantsatte till "sin älskliga tjänare väpnaren Esbjörn Blåpanna" på Garn/Österby för den skuld på 600 mark som han betalt i lösen för dem till Mecklenburgarna.

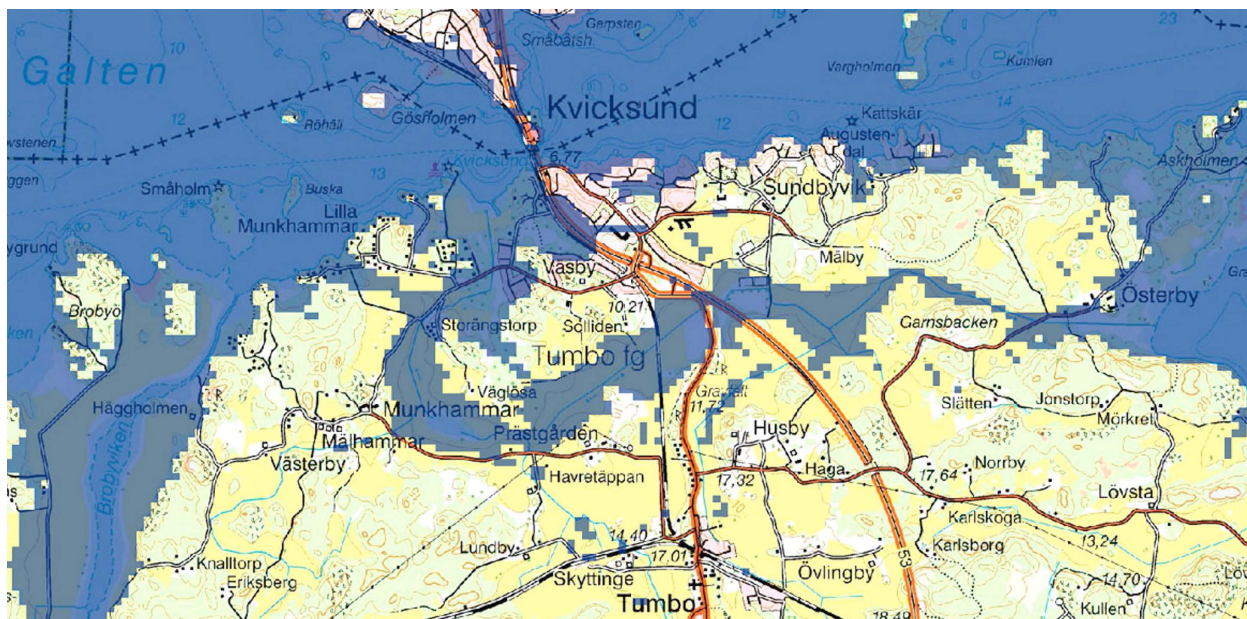
Att pantsumman var så stor (600 mark) visar att godset Ostra omfattade flera angränsande gårdar, utöver byarna vid Sundby (Sundbyholm) även Ingespjuta, Boberga med flera.

Se avsnittet om storgodset Ostra på sid 9.

GARN/ÖSTERBY FRÄLSEGÅRDS HISTORIA

Under senare järnåldern var (kungens) Husby och Garn/Österby en viktig knutpunkt med stor strategisk betydelse för kontrollen av trafiken. Husby vid Tumbo hade, tack vare sitt höjdläge, total uppsikt och kontroll över trafiken på Mälaren i öst-västlig riktning och på land i nord-sydlig riktning upp mot Bergslagen.

Dagens kanal/sund vid Kvicksund var troligen avstängd av Tumboåsen. Båttrafiken passerade genom en långsmal kanal söder om Kvicksund. Garnlandet var fortfarande en ö. Farleden mellan Mälaren väster om Kvicksund och österut gick förbi Österby via Väsbyvikens norra del.

Kvicksund, Tumbo, Husby och Österby på 1100-1200-talet då vattennivån var ca 5 m högre.

Not: Kartan är hämtad från Lantmäteriet och bearbetad av Annika Larsson – ur boken "Tumbo och andra maktscentra 2014". Boken menar också att Kvicksund-sundet då var

stängt och endast Garn-sundet öppet och skapade det strategiska läget för Husby och Österby.

Esbjörn Blåpanna (född omkring 1355 och död 1440) nämner vi på sidan 10 i vår skrift "När Då Var Nu" i samband med Engelbrektupproren. Esbjörn Blåpanna var arvinge till Folke jarl som var son till jarl Birger brosa. Esbjörn var jordägare i sex landskap, Södermanland, Västmanland, Närke, Östergötland, Västergötland och Småland. Hans huvudgård var Österby i Tumbo socken och där levde han i slutet av sitt liv.

Utöver Österby ägde han jord på 10 andra ställen i Tumbo. Han hade jord i minst sjutton socknar varav nio i Södermanland. Han var broder i Julita kloster och i Helga Lekamens Gille i Storkyrkan i Stockholm. Helga Lekamens Gille räknade många kungliga herrar som sina gillebröder och Gillet var av stor betydelse för kyrkolivet och sällskapslivet i staden.

1427 var Esbjörn Blåpanna omkring 70 år. Han och hans hustru var barnlösa och angelägna att skaffa en säker försörjning på ålderns höst. Vännen, riddaren, riksrådet och lagmannen Nils Gustavsson (Erik Pukes far) på Rossvik i Husby-Rekarne socken ca 10 kilometer syd-

väst om Eskilstuna, ingick ett avtal med Esbjörn. Detta s.k. "sytningsavtal" innebar att Nils Gustavsson fick en del av Esbjörns egendomar och blev herre till Österby och Mälby i Tumbo socken.

Nils bosatte sig nu på Österby. Detta var anmärkningsvärt eftersom det inte fanns någon släktskap mellan männen. Sytningsavtalet innebar att Esbjörn och hans hustru för resten av sina liv skulle ges föda, kläder och personlig vård. De skulle ha fyra tjänare och fyra hästar och leva ståndsmässigt till sin död. 1430 köpte Nils Gustavsson av Esbjörn jord i Hällby i Torshälla socken och i Kleva av Torshällas borgmästare.

1437 blev ett ödesdigert år för herrarna på Österby. Esbjörn Blåpanna var över 80 år. Man kan anta att hans fru Katarina nyligen avlidit, eftersom hennes släktingar började syna i sömmarna de så kallade Blåpannegodsen och deras märkliga väg bort från slakten. Nils Gustavssons son Erik Puke avrättades som upprovsledare av marsken Karl Knutsson Bonde. Vännerna Esbjörn och Nils avlider med ett halvårs mellanrum 1439-1440.

WÄSBY FRÄLSEGÅRDS HISTORIA

WÄSBY & VÄSBYHOLM

(karta 2008)

**Väsbyholms gård (säteri) och
Gamla Väsbyholms gård**
norr om Svärds väg

**Väsbyholms herrgård
(Wäsby frälsegård)**
söder om Svärds väg

Första delen av verkstaden byggdes efter kriget av AB
Katråd som tillverkade emaljerad och isolerad koppartråd

VIKINGATIDA ANOR

Under vikingatiden 800-1050 e.Kr. anläggs byar på bl. öarna Ängsholmen, Wäsby, Mälby, Sörby, Roxnäs, Torpa m.fl. Jämför med kartan på sid. 7

Wäsby ägdes dock under hela medeltiden och fram till 1864 av olika adelsfamiljer. All mark norr om Torshälla, väster om Nybyån ägdes av jarl Birger brosa.

På 1300-talet var det Birger brosas ättlingar, släkten Ama som ägde marken. Amas anfader var jarl Birger brosas son Folke jarl.

Förmodligen var det jarl Birger brosa som på 1100-talets andra hälft skänkte Bjällersta till kyrkan i Torshälla.

Thomas Gustafsson har i sin forskning listat följande ägare till Wäsby frälsegård/herrgård.

Årtalen är ungefärliga:

1202-1210 Folke jarls dotter eller hans hustru, som var arvtagare till Ingrid Ylva & stenkilsätten
1210-1250 deras dotter gift med herr Rörík
1250-1276 deras son Birger Röríksson
1276-1322 hans son riksrådet Rörík Birgersson
1322-1341 hans dotter Margareta gift riksrådet Tord Bonde som bodde på Penningby i Uppland
1341-1374 hans son Karl Tordsson Bonde som också bodde på Penningby
1445-1493 hans dotter Sigrid Karlsdotter Bonde
1493-1525 hennes brorsdotter Birgitta Tordsdotter Bonde gift Johan Kristiernsson (Vasa)
1525-1562 dottern Anna Johansdotters (Vasa) son Lars Turesson (Tre rosor).

Ur Almquists böcker om Sörmland har följande ägare listats: (Obs! - vissa årtal är ungefärliga)

1562-1598 Brita Larsdotter (dotter till Lars Turesson Tre rosor) gift med friherren Lars Fleming, ståthållare på Reval.
Lars Fleming står år 1562 som ägare till Wäsby i Torshälla socken, samt bl.a. storgodsens Ängsö, Penningby och Nynäs
1598-1599 Deras dotter Elin Larsdotter-Fleming (gift Claes Bielke, död 1623)

EN WÄSBYÄGARES DRAMATISKA LIV

En av alla Wäsbys högadliga ägare genom tiderna hade ett särdeles dramatiskt liv väl värt att berätta. Det var Claes Bielke som 1574 gifte sig med Lars Flemings dotter Elin. Elin förde med sig i boet, som arv, bland annat två av Wäsbys då tre gårdar och en av Söderbys då två gårdar, ca 2 km syd om Wäsby.

I stridigheterna mellan hertig Karl och hans brorson kung Sigismund satsade Claes på Sigismund. Det kom att stå honom dyrt. Hertig Karl satte Claes i fängelse på Gripsholm 1598-1600, lät döma honom till döden år 1600 men benådade honom. Hertig Karl spärrade dock

in Claes i Nyköping ända till 1606 då han landsförvisades. Först 1615 tog Karl IX:s son Gustav II Adolf Claes till nåder och lät honom komma hem från landsförvisningen..

Claes kom ändå relativt lindrigt undan hertig Karls hämnd. Denne lät skoningslöst avrätta de han uppfattade som motståndare i veritabla blodbad med 100-tals offer, bl.a. i Linköping, Stockholm, Åbo. Helsingfors och Viborg. En av de sista han lät avrätta var den gamle och sjuke Hogenskild Bielke som fick bäras i en stol fram till sin halshuggning på Stockholms stortorg.

- 1599-1615 drog kronan in gården som "förbrutet gods" men återgavs av änkedrottning Kristina av Holstein Gottorp 1615, som då var förmyndare för hertigdömet Södermanland
- 1615-1625 Claes Bielke och efter hans död Elin Larsdotter-Fleming
- 1625-1632 Bengt Sparre och efter hans död 1632 av barnlöse sonen Åke Sparre död 1641
- 1641-1657 Bengt Sparres syster Maria, gift med Gabriel Gyllenanckar 1642, övertog gården och vid hennes död 1647 ärvde sönerna
- 1657-1698 Sönerna hette Henrik & Bengt Gyllenanckar som också förvärvade en frälsegård i Roxnäs. Bengt Gyllenanckar (död 1698) bildade av dessa gårdar ett säteri enligt 1684 års jordebok.

Wäsby blir Säteri

En annan märkesman i Wäsbys historia är Bengt Gyllenanckar. Det var han som 1684 gjorde Wäsby till säteri genom att vara den första adelsmannen som verkligen bodde på gården. Han registrerade Wäsby som sin sätesgård. (Säteri. Se faktaruta)

Sätesgård eller säteri

Vid Erik XIV:s kröning 1560 erhöll varje adelsman skattefrihet för en gård, sin sätesgård. Varje friherre fick skattefrihet för två gårdar och varje greve för tre. 1810 avskaffades adelns monopol på att besitta säteri och vid 1800-talets slut avskaffades säteriets kamerala särställning.

- 1698-1708 övertog Bengts syster Anna Kristina Gyllenanckar driften av gården till sin död 1708
- 1708-1732 övertogs gården av Bengts änka, Kristina Magdalena Sack till sin död 1732

NÅGRA LIVSÖDEN I FAMILJEN GYLLENANCKAR 1632 – 1756 OCH ÄTTENS STAMFADER

Maria, dotter till Kerstin Åkesdotter Bååt och Bengt Göransson Sparre av Rossvik ärvde, från sin mor (ca 1632), två av de tre frälsegårdar som då utgjorde hela Wäsby gamla by. Den tredje frälsegården lydde under Österby. Hon ärvde även två av Wäsby angränsande Söderbys tre frälsegårdar. 1642 gifte sig Maria med Gabriel Gyllenanckar som då var underståthållare på Stockholms slott.

Gabriels släktbakgrund: Hans stamfader var Henrik Arvidsson, född i Sillevik i Botkyrka. Henrik blev som kulmen på en spännande karriär inom flottan amiral. 1568 ledde han en blockad av Danzig och på 1570-talet kryssade han som befälhavande amiral i Revals far-

vatten. Som tack för sina insatser för Sverige adlades han av kung Johan III under namnet Gyllenanckar och fick ett antal jordbruksfastigheter.

Då flottan 1578 skulle segla till Narva drunknade Henrik Gyllenanckar i en tragisk olycka vid Vaxholm. Hans enda överlevande son Gorgontus Gyllenanckar var ambassadör i Danmark och ledde gränsdragningen mellan Sverige/Finland och Ryssland 1617. Hans vapen finns inhugget på råstenarna som utmärkte gränsen. Gorgontus blev hovmarskalk åt drottning Maria Eleonora och assessor i Svea hovrätt 1621.

Av hans tre barn överlevde endast den äldsta sonen Gabriel Gyllenanckar som gifte sig med Maria på Rossvik. Gabriel hade studerat i Uppsala, haft diplomatiska uppdrag i Holland och Polen. Han blev ståthållare på Viborgs slott och landshövding i Kalmar län.

Gabriel och Maria fick tio barn. Det yngsta, dottern Anna Kristina, föddes i början av augusti 1657 på Gyllenanckars släktgods Brunnstaholmen utanför Enköping. Det var en tragisk historia. Vid Annas födsel hade hennes far avlidit några dagar tidigare i Kalmar. Till råga på allt dog Annas mor vid Anna Kristinas förlösning. Barnens morbror Åke Sparre av Rossvik blev 1659 förmyndare för Marias barn.

Ett av dem, Bengt Gyllenanckar, utverkade som vice hovrättspresident säteriprivilegier för Wäsby på 1680-talet. 1684 förvärfvar Bengt Gyllenanckar den tredje frälsegården i Wäsby då dess ägare Arvid Ivarsson (Natt och Dag) avlidit 1683. Två gårdar i närbelägna Mälby och Roxnäs förvärvade han även och lade in under säteriet.

Bengts syster Anna Kristina fann kärleken i löjtnanten Mauritz Fitinghof, som bodde på Nyby. Nyby tillhörde då Kronan och var löjtnantsboställe. Lyckan blev dock kortvarig. Löjtnanten dog endast 12 dagar efter bröllopet. Anna Kristina bodde ensam kvar på Wäsby säteri och avled där 1708. Några år senare flyttade hennes bror Bengts änka in på Wäsby.

År 1733 upptas i mantalslängderna baron, överstelöjtnant Gabriel Gyllenanckar, Bengts son, som ansvarig för Wäsby säteri. Gabriel hade ett omväxlande liv; blev tillfångatagen vid Lutenka i Ukraina och förd till Sibirien. Han var gift med en italiensk grevinna som dog på Wäsby 1731. Samma år dog på Wäsby också Gabriels tvillingssöner Bengt Gabriel och Karl Filip. Gabriels svärfar den italienske greven och översten Carlos Bonasana dog på Wäsby 1740.

- 1732-1739 sonen baron Gabriel Gyllenanckar ärver gården och vid hans död 1739
- 1739-1756 övertas gården av dottern Christina Carolina, gift 1743 med Majoren Olof Wallenstierna
- 1756-1763 Daniel von Schedvin köper Wäsby. 1762 köpte han även storgodset Gälared utanför Borås

Wäsby säteri ägdes av släkten Gyllenanckar till dess de 1756 sålde Wäsby till Carl Daniel Schedvin.

Olika ägare efter Sparre och Gyllenanckar

"Ägarna" mellan 1732-1756 är tagna ur kyrkböckerna som mantalsskrivna på Wäsby gård och några kan ha varit arrendatorer.

DANIEL SCHEDVIN

Sjunde man på svärdssidan är Daniel Schedvin adlad von Schedvin. Född 1724 och död 1797. Han var student i Uppsala 1739 och volontär vid Livgardet 1749. Studierna i Uppsala gick inte lika bra som för förfäderna. Han lyckades ej bli präst utan tvingades hitta en annan utkomst.

Daniel sökte sig därför istället till den militära banan. Men han kom från prästståndet så han kunde ej bli officer. Han fick därför börja det militära från början. 1754 hade han blivit korpral. Daniel hittade dock en hustru som var prästdotter ifrån Kjula i Södermanland. 1756 fick han genom en ren slump kännedom om drottning Lovisa Ulrikas försök till statskupp mot ständerna. Statskuppens avsikt var att ändra regeringsformen

så att kungen åter skulle få makten. Drottningen var ursinnig på ständernas införande av namnstämpeln som de använde om kungen vägrade att skriva under ett beslut.

Daniel rapporterade dessa sina iakttagelser om statskuppsförsöket till ständerna och statskuppens deltagare straffades grundligt. Som belöning för sina insatser adlades Daniel Schedvin och blev löjtnant och fick 1000 daler silvermynt och 100000 daler kopparmynt av statsmedel för att inköpa ett lämpligt fideikommiss. Valet föll på säteriet Wäsby utanför Torshälla. Daniel trivdes ej där utan sålde säteriet år 1763 till Ryttmästaren och Riddaren Carl Daniel Örnskiöld.

1763-1765	Ryttmästaren och Riddaren Carl Daniel Örnskiöld
1765-1782	Borgmästare Erik Nybohm
1782-1864	sonen Kungliga Sekreteraren Anders Christian Nybohm övertog gården

ADOLPH TÖRNEROS OM WÄSBY

NAMNET WÄSBYHOLM (VÄSBYHOLM) AUKTORISERADES GENOM KAMMARKOLLEGIUMS UTSLAG FÖRST DEN 26 JANUARI 1897

I sin bok "Bref och dagboksanteckningar" (utkom 1840) skildrar Törneros ett tvådagarsbesök på Wäsby i juli 1831 och sina två år som

informator på Wäsby blott 14 till 16 år gammal 1809-1811.

Han minns hur han som 15-åring...

".. på det vackra Wäsby, ett vid en av Mälarens vikar belägna säteri... med ljuf förvåning gjorde tvenne upptäckter: den ena, huru skön naturen, den andra, huru skön qvinnan är".

Målet för Adolfs svärmeri var den honom ett år yngre Lovisa Nybohm, dottern till kungliga sekreteraren Anders Nybohm, ägaren av Wäsby säteri.

Wäsby: "En uråldrig byggnad, omringad af rikt löfverk står på en hög stenfot, oförändrad, sedan ingen vet när, till inredning, möbler och tapetsering.....En stor del av dagen förnötes nu (två dagars besöket i juli 1831) liksom i min tid (1809-1812) på den höga tälgstenstrappan upp till plafonden utanför förstugan..."

Det gamla "Gråstensslottet"

Adolph Törneros, (1794-1839) författare, fil.dr. 1818, doc. 1819, prof. i estetik 1829-1832 och prof. i latin 1838.

(Källa: Nordisk Familjebok).

1864-1891	Possessionaten (godsägaren) C.O.H. Hebbe övertog "gråstensslottet" 1864 som revs och på grunden byggde han en modern herrgård 1891-1894.
1894-1898	Godsägare B.E. Santesson blir den siste privata ägaren till Wäsby frälsegård, men när August Stålberg ville dra ner järnväg till hamnen gav han upp och sålde.
1898/99-1941	AB MÅLARBADEN och August Stålberg övertar Wäsby herrgård med säteriet.

AB MÄLARBADEN avstycker tomter runt Mälarbaden 1898

Berndt Ehrenfried Santesson som ägde Wäsby gård (Väsbyholm säteri) mellan åren 1894 till maj 1899 beställde förmodligen kartan över blivande avstyckningar år 1898 – se sid. 17. Santesson hann sälja åtta tomter varav sin egen, Wäsby herrgård (grönmarkerad på häradskartan nedan), till August Stålberg och säteriet med övriga tomter till AB Mälarbaden. Under bolagets drygt 40-åriga verksamhet såldes omkring 130 tomter innan det avvecklades.

Den sista avstyckningen var ett större område inom Albert Öbergs väg, Holmtorpsvägen och August Stålbjergs väg. En avstyckningsplan upprättades för att där avstycka ett tjugotal tomter.

Styrelsen bestod vid denna tidpunkt av verkställande direktören Rakel Sofia Stålborg, vice verkställande direktören Curt Sylvén samt direktören Gustav Ernfrid Sylvén med fröken Sigrid Stålborg som suppleant.

Härads-karta från 1898

10 april 1899 beviljar Kungliga
Patent- & Registreringsverket
bolagsordningen för AB Mälar-
badet

Enligt denna skall bolaget ha som mål att "efter köp af egendomen Väsbyholm i Torshälla socken, derstädes idka lantbruk som på sätt lämpligast synes anordna sommarvistelse och badanstalt".

Den första styrelsen bestod av
Direktör August Stålberg,
direktör G. Fahlstedt, bankdi-
rektör L. Löwing, grosshandla-
re L.L. Liberg samt doktor E.V.
Pallin. Rätt att teckna firman
var för sig hade August Stål-
berg och L. Löwing.

Torp underlydande Väsbyholms säteri (Wäsby Herrgård) - se Häradskartan ovan.
Följande torp där arrendet betalades med dagsverken och eller vissa leveranser till huvudgården:

Norrängen kallas idag **Hasselbacken**, anlagt före 1720
Återvändan eller **Stefans/Staffanstorp**, anlagt före 1720. Osäkert var det legat.
Lugnet, anlagt före 1750. Nu T-V (Torshälla-Väsby) 1:167 på Gamla vägen
Norrvreten, anlagt före 1750. Nu T-V 1:99 på Hasselbacksvägen
Nyängen, anlagt före 1750. Upphörde som arrende ca 1840. **Nu Fiskartorpet** T-V 1:27.
Väsbyholm, troligen anlagt omkring 1770. Sista torparen flyttar 1886. Torpet gav namnet åt storgården Väsbyholm år 1897. (Kan ha legat vid nuvarande återvinningen).
Holmtorpet byggdes troligen av drängen Anders Andersson på en bit mark han fått av säteriet.

Anders Andersson redovisas i kyrkböckerna som ägare till huset och kommer till Holmtorp i november 1837 tillsammans med hustrun Anna och dottern Anna med sitt "oäkta" barn Emanuel. Han dör i februari 1894 varefter änkan Anna står som ägare. Dottern Anna med sonen Emanuel bor kvar. 1899 köper August Stålberg och AB Målarbuden Wäsby och

därefter står August Stålberg som ägare till Holmtorpet. Troligen fick den medellösa änkan bo kvar på nåder. Dottern Anna bor också kvar medan hennes son Emanuel 1901 flyttar till Eskilstuna. 1904 dör änkan Anna och kvar finns nu bara den medellösa dottern Anna som dör 1909. Hon står då i kyrkboken som "inhyssin".

1912 avsöndras Holmtorp och får beteckningen Torshälla-Väsby 1:50.
Det säljs samma år till disponenten John Sundberg Eskilstuna för 1000 kronor.

WÄSBY OCH MÄLARBADENS HISTORIA

1898-2017 FÖRE OCH UNDER ANDRA VÄRLDSKRIGET

KARTA ÖVER "MÄLARBADEN" MED WÄSBYHOLM – från år 1898

Namnet WÄSBYHOLM (alt. med stavningen VÄSBYHOLM) auktoriserades genom kammarkollegiums utslag först den 26/1 1897. Godsägare Santesson, som då ägde Wäsby med säteriet, beställde troligen denna karta av lantmäteriet 1898.

"MÄLARBADEN" uppstod genom att Wäsbyholms herrgård och säteri ("Wäsby två mantal frälse i Västerrekarne härad") inköptes 1898 av AB Mälarmöten och dess ägor styckades av i stora fastigheter att säljas till välbeställda Eskilstuna- och Torshällabor för anläggande av sommarvillor.

Vid Badhusviken anlades brygga, badhus med restaurang och en exklusiv bad- och rekreationsort skapades.

Bland de mera kända villorna märks Villa Kreta, Wernerska Villan (Sakristian) och Rock Island.

Mälarmöten och Mälarmöten hamn var mellan 1899 och 1933 ändstation för Norra Södermanlands Järnväg och hade därmed direktförbindelse till Eskilstuna station. Även ångbåtstrafik med Eskilstuna förekom.

En tidigare restaurang på platsen och stora villor påminner fortfarande om badortsepoken.

Mälarmöten idag är ett villasamhälle i Eskilstuna kommun belägen norr om Torshälla i Torshälla socken vid Mälaren vilket grundades omkring år 1900 som hamn och badort.

AB MÄLARBADEN OCH VÄSBYHOLM (WÄSBY SÄTERI)

Före och under andra världskriget

År 1898 bildades AB Mälarbaden på initiativ av August Stålberg, som också blev dess ordförande och verkställande direktör. Syftet med bolaget var att inköpa egendom i Väsbyholm och idka jordbruk och skapa sommarställen med badplats. Redan 1898 hade ett flertal tomter avstyckats.

Bolagets styrelse hade sitt säte i Eskilstuna och bestod från början av grosshandlare Lars Linus Liberg, direktörerna August Stålberg och Gustaf Fahlstedt, stadsläkare Erik Viktor Pallin samt bankdirektör Lars Löwing.

Bolaget behövde dock kapital och herrgårdsbyggnaden, som avstyckades från säteri och gårdsbyggnader,

köptes av August Stålberg redan 1899 och användes som sommarbostad.

Under bolagets drygt 40-åriga verksamhet såldes omkring 130 tomter innan det avvecklades.

Den sista avstyckningen var ett större område inom Albert Öbergs väg, Holmtorpsvägen och August Stålbergs väg. En avstyckningsplan upprättades för att där avstycka ett tjugotal tomter. Styrelsen bestod vid denna tidpunkt av verkställande direktören Rakel Sofia Stålberg, vice verkställande direktören Curt Sylvé samt direktören Gustav Ernfrid Sylvé med fröken Sigrid Stålberg som suppleant.

I olika historiska skrifter och via muntlig tradition kan man bl.a. läsa och få berättat att många av de sommarbostäder som byggdes i Mälarbaden runt sekelskiftet 1900 fick fyndiga och roliga smeknamn av den humoristiska direktören på Jernbolaget Gustaf Fahlstedt.

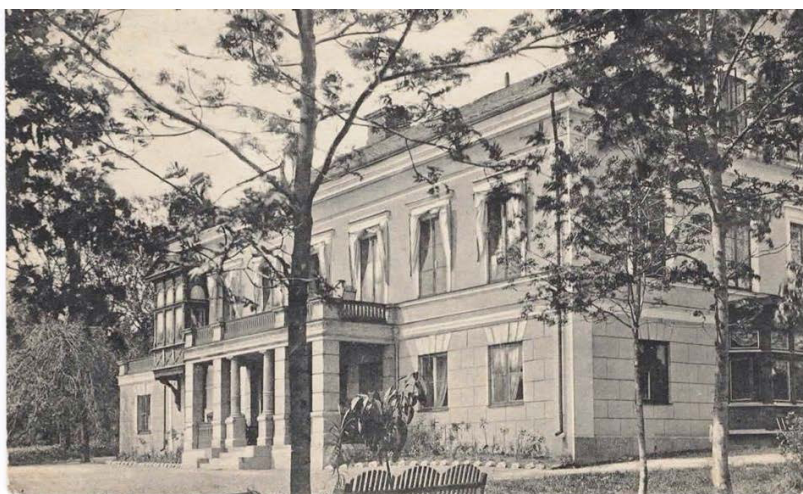
Till exempel klisterfabrikörens "Bella Klistra", ostfabrikörens "Mesopotamien", bokhandlarens "Yttre missionen", tandläkarens "Tandagnisslan", "Härjedalen" m.fl. Sitt eget hus kallade han för "Bukarest" (han vägde 140 kg). I folkmun döptes Rock Island till namn som "Djävulsön och Långholmen".

Ur skriften Skärgården nr 2 2015 har saxats om Järnvägen till Mälarbaden:

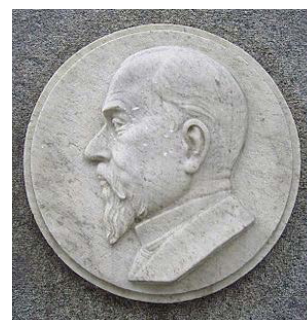
Samma år på bolagsstämman 18 juni 1898 beslöts att förlänga järnvägen från Nyby Bruk till Mälarbaden och Mälarbadens hamn. Kostnaden var beräknad till 60000 kronor. Koncession söktes och den beviljades 26 maj 1899.

Banbygget gick fort och bandelen Nyby Bruk - Mälarbaden, 3 kilometer, öppnades för allmän trafik 1 juni 1899. Den återstående kilometern till Mälarbadens hamn öppnades för allmän trafik den 9 oktober 1900.

Därmed var den 121,7 kilometer långa Norra Södermanlands Järnväg mellan Södertälje (Saltskog) och Mälarbaden färdigbyggd. Snälltåget mellan Södertälje och Mälarbaden tog ca tre och en halv timmar och innebar byte vid Almnäs och Läggesta Medan persontåget tog en timme ytterligare med byte i Taxinge, Åker och Eskilstuna. Största tåghastigheten är 50km/tim. Kommunikation mellan stationerna sker via telegraf. Trafiken mellan Nyby Bruk och Mälarbaden lades ned 1933.

Väsbyholms herrgård foto från 1903

August Stålberg

kallad "kungen av Eskilstuna" bodde redan före sekelskiftet på herrgården. August hade aktiemajoriteten i AB Mälarbaden som sålde tomter till främst Eskilstunas fabrikörer.

År 1906 sågs den första bilen i Mälarbaden, ägare Lambert Stålberg, Villa Stennäs och år 1919 elektrifierades Mälarbaden av den nybildade Mälarbadens Elektriska Förening.

Vid hamnen anlades en hög ångbåtsbrygga på vilken järnvägsvagnarna kunde lossa och lasta och där ångbåtarna Arboga I, Arboga II, Prins Carl och Gustaf Lagerbielke lade till för daglig förbindelse med Köping, Arboga, Stockholm med flera Mälärstäder.

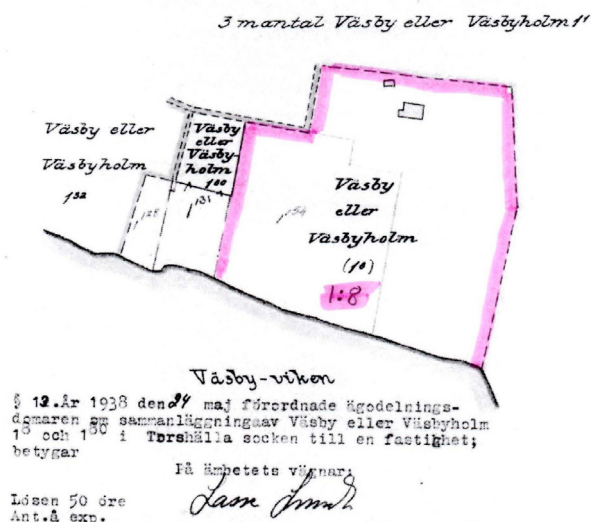
Mälärbaden med den höga ångbåtsbryggan och på flygbilden syns järnvägen fram till bryggan.

Trädgården ca 1930 och August Stålberg med fru på herrgårdstrappan i slutet på 1920-talet

AB MÄLARBADEN LIKVIDERADES UNDER KRIGET

År 1938 genomfördes en sammanläggning av T-V 1:8 och T-V 1:80 varvid T-V 1:127 bildades. Den nya herrgårdsfastigheten Väsby omfattade ca 8,5 ha, se utdrag ur kartan från 1938.

Under kriget sköttes Herrgården av en pensionatstiftelse och användes som flyktingförläggning, se nedan.

I samband med AB Mälärbadens likvidation under kriget sålde Rakel Stålberg 1941 herrgården med trädgården (T-V 127) till Elin Jonsson och överlät VD-posten i bolaget till sin systerson, kapten Curt Sylvé, som fick sköta avvecklingen av Väsbyholms säteri.

År 1944 sålde Curt Sylvé säteriet till Oskar & Hilda Swärd, som drev det fram till mitten av 1980-talet.

Under andra världskriget blev herrgården flyktingförläggning

Såväl huvudbyggnad som trädgård hade under åren förfallit och det var en rätt ruffig byggnad som 1939 blev förläggning för flyktingar från Estland och 1945

tog emot den 1:a sändningen flyktingar från koncentrationslägren Buchenwald och Ravensbrück.

Herrgården blev 1939 genomgångsläger för flyktingar. 1944 kom en grupp om 30 äldre och sjuka Estlandssvenskar att inkvarteras på Mälarbadens Herrgårdspensionat. De hade anlänt med de transporter som Sverige ordnade. Tidningarna skriver att de var arbetsamma med stor flit i händerna.

Efter vistelsen på Herrgårdspensionatet spreds de över hela Sverige till släktingar eller till ålderdomshem. Estlands-

svenskarna integreras snabbt in i de svenska samhället. Språket hade de med sig. Det svenska medborgarskapet erhöles omgående vid ansökan och meddelades i lokalpressen. För andra gällde minst 8 år av ordentligt klanderfritt uppförande. Först på 1960-talet gick det snabbare att bli svensk medborgare. Spåren av estlandssvenskarna går numera endast att finna i Estland där estlandssvenskarnas kulturautonomi återupprättats.

http://leht.se/Andra_akten/Est_tid_TA/Poster/2014/9/18_Fru_Enkel_Herr_Besterman.html

MÄLARBADEN FÖRE ANDRA VÄRLDSKRIGET

Ovan beskrivs hur Mälarbaden som sommarparadis för främst Eskilstunas fabrikörer kom till mycket tack vare AB Mälarbaden som "fastighetsexploator" från 1898 försåg välburgna intressenter med tomter. Bygget av järnvägen till hamnen och badhuset ute i Badhusvi-

ken år 1900 ökade naturligtvis intresset att bygga sommarparadis i form av större trävillor med mycken snickarglädje på stora tomter runt omkring halvön Mälarbaden.

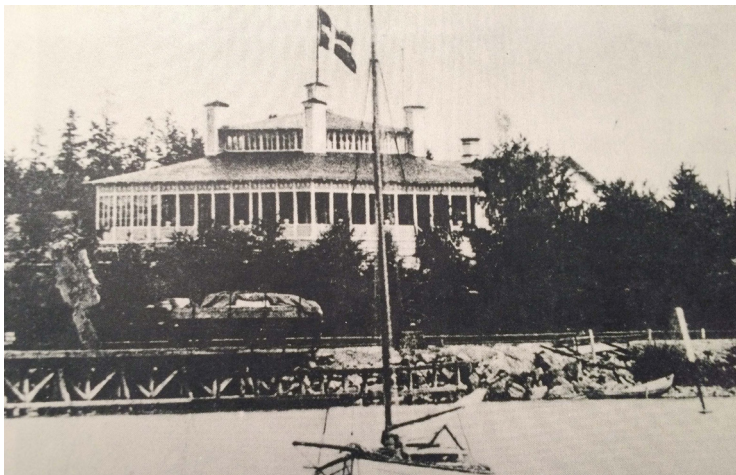
Kallbadhuset i Badhusviken vid sekelskiftet.

Gamla restaurangen ca 1904.

G:a restaurangen på Sixten Nilsson väg vid korsningen med G:a vägen ca 1904.

Kallbadhuset revs i slutet på 1930-talet och den gamla restaurangen brann ner runt år 1920 och en ny restaurang byggdes då vid hamnen (där dagens hamnkiosk står).

Den nya restaurangen vid hamnen i Mälarbaden som byggdes runt år 1920.

Järnvägen med spåren ut på ångbåtsbryggan i förgrunden.

Även denna restaurang gick samma öde till mötes som den gamla på Sixten Nilssons väg och brann ner, troligen under kriget, på 1940-talet

Fastigheten, sommarstugan nr 1, var färdig för inflyttning sommaren 1900. Tomten inköptes 1898 av den mångsidigt begåvade kemidoktorn Carl Sölscher.

Sommarstugan nr 1

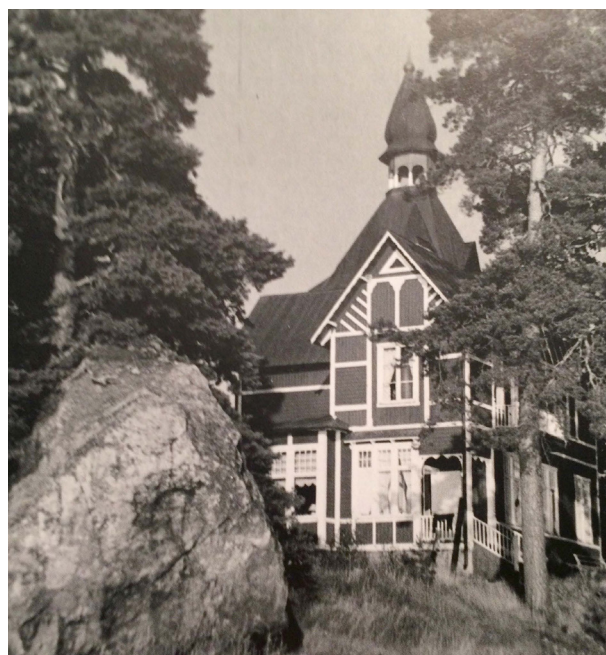
byggdes av den mångsidige Carl Sölscher som studerat kemi vid universiteten i Zürich, Wiesbaden och Geneve. Hans fabrik sålde största delen av lampvekar till Sverige och Tyskland i slutet på 1800-talet.

1899 sålde han fabriken och blev VD för Eskilstuna stads Sparbank och Eskilstuna Elektricitets AB och bidrog till att Mälarmunden kunde elektrifieras redan 1919

Bildkavalkad - några sommarhus som byggdes i början av 1900-talet

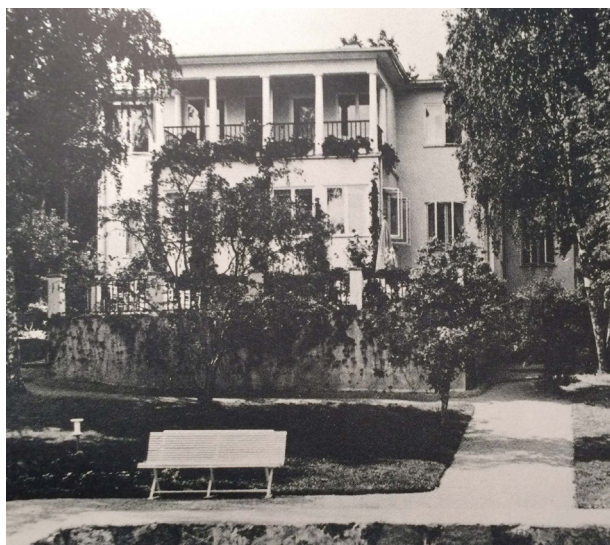

Kreta

Rock Island

Dessa två sommarhus byggdes på öarna med samma namn. Öarna, holmarna och skären utanför Mälarmunden har samlingsnamnet Åkerbyskären.

Sixten Nilssons Paradis i Badhusviken

Bella Vista på Albert Öbergs väg

Vykort från tidigt 1900-tal med bl.a. gamla restaurangen på Sixten Nilssons väg

Flygbild över Mälarbaden

Hamnen, badet och de många segelbåtarna från SS Svearna utanför. Notera den dåtida, under vårfloden, ofta översvämmade August Stålbergs väg i vänstra

övre hörnet och att hamnpiren med smalspårig järnväg för lastning & lossning finns kvar.

WÄSBY, VÄSBYHOLMS SÄTERI OCH MÄLARBADEN

Efter andra världskriget

WÄSBY (VÄSBYHOLMS) HERRGÅRD

Efter kriget 1948 köpte AB Katråd herrgårdsbyggnaden av August Stålbergs sterbhus och byggdes samman

med en fabrikslokal. Efter bara några år uthyrdes herrgård och verkstad till marinen som lagerbyggnad.

1950-talet. Herrgården med sina trädgårdar ner mot Väsbyviken och Väsbyholms säteri med bostadshus och alla ekonomibyggnader i fonden.

1968 övertog John Matsson trädgården ner mot Väsbyviken som styckats av från herrgården. I den stora parken byggdes ett 30-tal villor av byggmästare Göte Eriksson. Gatorna i området döptes till Hebbes väg och Bergius väg (Hebbes hustru föddes Bergius).

Ägare till Wäsby herrgård efter kriget:

1948-1950	AB Katråd som tillverkade emaljerad/isolerad koppartråd köpte gården av Elin Jonsson som köpt den av Rakel Stålberg 1941
1950?-1965?	Marinen hyrde herrgård och verkstad som användes till lager
1965-1968	fabrikör Torsten Mattsson hyrde gården troligen fram till 1969
1968-1970	Nora och John Matsson och avskiljer trädgårdsparken
1970-1979	Bernhard Zens äger herrgården med verkstad

1978-2006	Familjen De La Cour. År 1984 avstyckas Verkstaden (T-V 1:280) från Herrgårdsfastigheten
2006-2009	Köper Skoogs Fastighets AB Wäsby Herrgård med fastigheterna (T-V 1:127 & 1:280)
2009-	övertar familjen Patrik och Annica Skoog Wäsby Herrgård
2014-	köps ladorna och det mindre bostadshuset, norr om Swärds väg, av Skoogs Fastighets AB

VÄSBYHOLMS GÅRD (MED SÄTERIET)

Säteriet Väsbyholms gård, vilket under krigsåren ingått på aktiv stat, avskildes från Väsbyholms herrgård år 1889 och administrerades som arrende av AB Mälarbaden före kriget och ingick som "aktiv stat" under kriget. Säteriet såldes 1944, av direktören i AB Mälarbaden

kaptan Curt Sylvé, till köpman Oskar Swärd i Mesta Eskilstuna, innehavare av Mesta grusgrupp, ett åkeri och en vedaffär. I samband med köpet sålde Oskar Swärd tomterna 1:178 och 1:179 på Mälarbadsvägen 46 och 48.

Väsbyholms gård/säteri omfattade 130 tunnland åker, 130 skog och 60 ängs- och tomtmark m.m.

Väsbyholms gård (säteriet)

På bilden syns bostadshuset med flaggstången och därbakom de många ekonomibyggnaderna.

Idag har några rivits och övriga har övertagits och renoverats mycket smakfullt av fam. Skoog

Se bilder nedan på Väsby Magasin och renoveringen av det gamla stallet

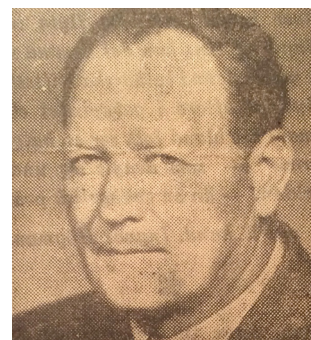
Slutet på säteriets jordbruk

Hilda och Oskar Swärd ägde och bedrev lantbruk på säteriet från 1944 till början av 1980-talet då ortens tidningar meddelade:

Eskilstuna kommun köper Väsbyholms säteri med dess omfattande markarealer i Mälarbaden av ägarna till Väsbyholms gård.

Fastigheten består, förutom gården med ekonomibyggnader, av jordbruksmark, skog och beteshagar samt viss "tomtmark" enligt ortens tidningar.

Kommunen avser planlägga området och försälja bostadshusen, tomtmark och exploatera annan mark som till del är utarrenderad.

Oskar Swärd på 50-årsdagen

Olika ägare till Säteriets ekonomibyggnader (1:371) och bostad med "magasinet" (1:372)

1981-1994	Eskilstuna Kommun
1994-2014	Familjen Grelsson övertar ekonomibyggnaderna (1:371) som avstyckas 1994
1994-2008	Familjen Stenborg äger 1:372 som 2008 övertas av Lars Skoogs Fastighets AB
2014-	Lars Skoogs Fastighets AB övertar även ekonomibyggnaderna på 1:371

Gamla Väsbyholms Gård

Den gamla Väsbyholms gård (T-V 1:359), närmast Mälarbadsvägen, Den gamla Väsbyholms gård, närmast Mälarbadsvägen ingick i Eskilstuna kommuns köp av säteriet. Gården avstyckades från säteriet 1989 och såldes till Thomas Candolf. Därefter följer flera privata ägare.

Gamla säteriets Ekonomibyggnader

Vagnslider, ladugård, stall och sädesmagasin har fått nya tak och nymålad fasad.

(se även bildkavalkaden på sid. 25)

BILDKAVALKAD AV WÄSBY HERRGÅRD IDAG

Idag är Herrgården och ekonomibyggnaderna mycket smakfullt renoverade av de nya ägarna Patrik och Annica Skoog, som på ett förtjänstfullt sätt bevarat säteriets historia.

Herrgårdens smakfullt reveterad exteriör - mot Väsbyviken i söder resp. mot norr med regnbåge

Matsalen med burspråket i fonden och den präktiga öppna spisen mitt i salen

Det fint renoverade Wäsby Magasin och det nyligen ombyggda säteriets stall, se interiörer nedan

Interiörer från Wäsby Magasin och Stall där gammalt och nytt kombinerats på ett fint sätt
<http://www.wasbymagasin.se/>

MÄLARBADEN EFTER KRIGET

Folkmängden i Mälarbaden ökade sakta under 1970- och 1980-talet främst genom att de gamla sommarvillorna omvandlades till åretruntboende. 1986 fastställdes en byggnadsplan och Eskilstuna

kommun kunde fortsätta att sälja tomtmark varvid bebyggelsen ökade i snabb takt. Dagens samfällighetsförening har idag drygt 300 medlemmar.

ORIENTERINGSKARTA från år 2009

NYBY BRUKS TIPP BLEV GOLFBANA

För att bli av med bl.a. slagg från den rostfria ståltillverkningen lyckades Nyby Bruk få tillstånd att anlägga en deponi som skulle fylla ut det ofta översvämmade området där idag Mälarbadens Golf-klubb har sitt

klubbhus och sin Driving Range. Hur avtalet med Väsbyholms säteri och kommunens villkor såg ut har vi inte lyckats utröna. Lösningen med golfbanan blev dock mycket lyckad.

HISTORIK MÄLARBADENS GOLFKLUBB

<http://www.malarbadensgk.se/>

Våren 1989 presenterade några golfentusiaster planerna på en golfbana i Mälarmälarbaden. Eftersom arealen var i minsta laget bestämda man sig för att anlägga en teknikkärvande bana med mycket vatten och trånga passager. Efter en idé från Dallas bestämdes att förse varje green med två flaggor och olika svårighetsgrad för inspelet.

Det blev Sveriges första bana med det upplägget. För att ytterligare skapa en bana med 18-hålskaraktär byggdes 2001 dubbla tees på varje hål. Klubbens verksamhet finansieras av medlemsavgifter från idag drygt 900 medlemmar samt ca 60 sponsorer.

Byggnationen började våren 1990 och hösten 1991 kunde man provspela. Banan invigdes officiellt sommaren 1992. Ett enkelt klubbhus bestående av några byggbaracker hade uppförts. En brand ödelade dessa hösten 1995 och det nya klubbhuset, som köptes billigt av Västmanlands Läns Landsting uppfördes året därpå. Huset på ca 450 kvm rymmer kansli, restaurang, klubbrum samt omklädningsrum för damer och herrar. 2001 uppfördes en båtbrogga ca 50 meter från klubbhuset.

Broggan förlängdes år 2012 och har idag drygt 40 båtplatser. Dessutom kommer många golf- och restauranggäster via sjön och broggan har därför plats för 4-6 golfspelande båtgäster.

NATURRESERVATET SKÄRET

<http://eskilstuna.nu/gora/sevardheter/skaret-naturreservat>

Efter senaste istiden låg markerna här länge under vatten. Först på medeltiden hade de stigit tillräckligt för att folk skulle kunna börja slå hö och låta djuren beta. Nu har betesdjuren format landskapet med öppna marker och glesa dungs.

På reservatets moränbackar sprider lummiga lövträd sina skuggor mellan de öppna åkermarkerna. Dungsarna består av al, ask, asp, sälg och ek.

De gamla ekarna har exklusiva inneboende. På deras stammar växer nämligen lavar och mossor som ställer höga krav på sin livsmiljö, exempelvis grön spiklav och allémossa. Under vår och sommar fylls luften av fågelsång och trumvirvelliknande hackljud från flera hackspettarter. När hackspetten häckat klart och flyttar ut blir hålet boplatz för någon annan, till exempel vattenfladdermusen.

Villa Rock Island, Mälarmälarbaden Foto: Olle Philipsson

ROCK ISLAND

Fin bild av den yttre ön Rock Island som under många år var sommarhem för De Handikappades Riksförbund DHR,

År 1967 köpte Anders Anderberg ön av Eskilstuna kommun som byggde en ny mera lämplig anläggning åt DHR, nuvarande MÄLARVIK.

MÄLARBADEN

Stämningsfull bild av Mälarmälarbaden i solnedgång. Badet med badbrogga och några segelbåtar vid boj i fonsen

TORSHÄLLA NYBY HISTORISKA SÄLLSKAP JUBILEUMSUTSTÄLLNINGENS VÄNNER i samarbete med S:t Olofs Gille

Inför Torshälla stads 700-årsjubileum 2017 arbetar vi vidare med att ge ut ca 10 historiska publikationer om bygdens näringsliv under 900 år.

Följande sju skrifter är nu klara:

- HOLMENS 900-ÅRIGA HISTORIA
- ADOLF ZETHELIUS, GRUNDAREN AV NYBY BRUK 1929
- NÄR DÅ VAR NU – TORSHÄLLA FRÅN FORNTID TILL 1717
- NYBY BRUKS LIBERGS-EPOK 1882-1944
- STADEN VID FORSEN – NYTTAN OCH NYTTJANDET AV STRÖMMANDE VATTEN
- STADEN I TID OCH OTID - TORSHÄLLAS SENASTE 300 ÅR 1718–2017
- STORMÄNNENS REKARNE - WÄSBY, WÄSBYHOLM & MÅLARBADEN

Ovanstående trycksakers utgivning har möjliggjorts genom stöd från följande sponsorer:

Sparbanksstiftelsen Rekarne med 50 tkr för år 2014 och 25 tkr för år 2015
Torshälla Fastigheter med 15 tkr för tryckning av HOLMENS 900-ÅRIGA HISTORIA
Outokumpu Nyby Bruk med 60 tkr för två publikationer om Nyby Bruks historia
Secor AB med 20 tkr för år 2016 - ett särskilt tack till Kjell Jansson och Secor
Jubileumsfonden TORSHÄLLA 700 ÅR har beslutat bidra med 30 tkr till skrift nr 6
Beglunds Åkeri AB med 30 tkr har finansierat vår sjunde publikation
Carpenter Powder Products har lovat bidra med 15 tkr

Ett stort Tack till alla!

Ytterligare två planeras för våren där vi tyvärr i nuläget saknar medel till en av dessa:

- Nyby Bruks Rostfria epok 1945-2000 - från BE till AS
- Nyby Bruks Outokumpu-epok från 2001

Även den tionde med nedan arbetsnamn hänger i luften utan sponsorstöd

- Nyby Frälsegårds/Säteris historia från medeltiden till 1970-talet och räddandet av NybyBruks fotoarkiv med lämplig bildkavalkad

VI BEHÖVER DÄRFÖR DITT STÖD UNDER JUBILEUMSÅRET

För en 24-sidig publikation i 500 ex är våra externa kostnader ca 30 000 kr.

Vi hoppas naturligtvis på ytterligare bidrag från bl.a. Jubileumsfonden, Sparbankstiftelsen, Längmanska fonden, lokala företag m.fl. för att kunna fullfölja vårt ambitiösa projekt.

OCH SOM MEDLEM – VÄRVA DINA VÄNNER SOM MEDLEMMAR JUBILEUMSÅRET 2017

Vi är drygt 200 medlemmar i föreningen. Medlemsavgiften är beskedliga 100 kr/år för enskild och 150 kr/år för familj. Du anmäler dig genom att betala in årsavgiften till vårt bankgiro 166-3848.

Glöm inte att ange ditt namn, postadress, e-mejladress och telefonnummer på avin.

Mer information finns på föreningens hemsida – www.tnhs.se

Kontaktpersoner:

Rolf Forssell (ordf.)
016-34 30 13, 070-838 41 12
rolf.v.forssell@gmail.com

Benny Flodin (vice ordf.)
016-34 35 66, 070-656 54 54
bennyflodin@telia.com